

Codi: 111009

Assignatura: Història de la Filosofia Antiga II

Tipus: Troncal

Crèdits: 6

Cicle: primer

Semestre: segon

Grup: A2

Professor: Miguel Candel Sanmartín

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Llengua: castellà

Objectius

Temari

Serà objecte del curs, en continuïtat amb Història de la Filosofia Antiga I, adquirir un coneixement global del desenvolupament del pensament antic posterior a Plató, etapa caracteritzada per la fixació de la taxonomia del saber, irreversiblement dividit, a partir d'Aristòtil, en teòric, ètic i productiu. Els autors més treballats seran: Aristòtil, Epicur, Lucreci, Sèneca, Plotí i Porfiri. L'ur estudi no es limitarà a la mera anàlisi historicofilològica, sinó que tindrà com a objectiu principal l'actualització dels problemes plantejats pels antics tenint en compte les idees filosòfiques del present. Les classes pràctiques se centraran en l'anàlisi d'alguns dels textos de lectura obligatòria indicats al final de la bibliografia.

Bibliografia bàsica

1. Fonts

ARISTÒTIL. *Metafísica, Física, Acerca del cielo - Meteorológicos, Acerca del alma, Tratados de lógica (Órganon) I y II, Ética nicomáquea - Ética eudemia.* Madrid: Gredos (Texts grecs corresponents: els d'Oxford Classical Texts o Les Belles Lettres).

—. *Psicologia (De l'ànima; De la sensació i dels objectes sensibles; De la memòria i de la reminiscència; Del son i de la vigília; Dels somnis; De l'endevinació durant el son).* Trad. de J. Leita, ed. d'E. Colomer. Barcelona: Laia, 1989.

—. *Ética a Nicómaco*. 4a ed. Ed. de M. Araujo i J. Marías. Madrid: CEC, 1985. (grec-castellà).

AUTORS HEL·LENÍSTICS (antologia per escoles i temes): *The Hellenistic Philosophers*. Ed., trad. i coment. de A. A. Long i D.N. Sedley. 2 vol. Cambridge: University Press, 1995 (grec/l·latí-anglès).

EPICUR. *Opere*. Ed. de Graziano Arrighetti. Torí: Einaudi, 1960 (grec-italià) i 1967 (italià).

—. *Lettres et maximes*. 3a ed. Ed. de Marcel Conche. París: PUF, 1992 (grec-francès).

—. *Obras*. Introducció, traducció i notes de Montserrat Jufresa). Madrid: Tecnos, 1994.

—. *Lletres*. Edició i traducció de Montserrat Jufresa. Vol. 192 de la Col·lecció dels Clàssics Grecs i Llatins (CGL). Barcelona: Fundació Bernat Metge, Ed. Alpha.

LUCRECI. *De la naturaleza*. (Versió de Eduard Valentí Fiol). Barcelona: Bosch, 1993.

—. *De la natura*. Ed. i trad. de Joaquim Balcells. Vol. 1 i 31 de la Col·lecció CGL. Barcelona: Fundació Bernat Metge, Ed. Alpha.

—. *De la nature*. Ed. de José Kany-Turpin. París: Aubier, 1993 (l·latí-francès).

ESTOICS. *Stoicorum veterum fragmenta*. Ed. de Hans von Arnim. 4 vol. Stuttgart: Teubner, 1964 (grec-alemany).

—. *Los estoicos antiguos*. Madrid: Gredos, 1996.

POSIDONI. *Testimonia and Fragments*. Ed. de L. Edelstein i I.G. Kidd. 2 vols. Cambridge (Mass.): University Press, 1989 (grec-anglès).

SÈNECA. *Epístolas morales a Lucilio*. 2 vols. Madrid: Gredos, 1989.

SEXT EMPÍRIC. *Esbozos pirrónicos*. Introducció, traducció i notes d'Antonio Gallego i Teresa Muñoz. Madrid: Gredos, 1993.

PLOTÍ. *Enéadas*. 3 vol. Madrid: Gredos, 1982, 1985, 1998 (Texts grecs corresponents, els d'Oxford Classical Texts).

PORFIRI. «Isagoge». A: *Aristóteles: Categorías. De Interpretatione*. Ed. de A. García, L. M. Valdés, J. Velarde. Madrid: Tecnos, 1999, pàg. 13-65.

PROCLE. *Théologie platonicienne*. Ed. i trad. de H. D. Saffrey i L. G. Westerink. 6 vols. París: Les Belles Lettres, 1968-1987 (grec-francès).

2. Bibliografia secundària

ACKRILL, J. L. *La filosofía de Aristóteles*. Caracas: Monte Ávila Editores, 1984.

ÁLVAREZ, A.; **MARTÍNEZ, R.** (comp.) *En torno a Aristóteles*. Santiago: Universidad de Santiago de Compostela, 1998.

AUBENQUE, P. *El problema del ser en Aristóteles*. Madrid: Taurus, 1981.

—. *La prudencia en Aristóteles*. Barcelona: Crítica, 1999.

BERTI, E. *Aristotele: dalla dialettica alla filosofia prima*. Padua: CEDAM, 1977.

BRUN, J. *Aristóteles y el Liceo*. Barcelona: Paidós, 1992.

CALVO, T. *Aristóteles y el aristotelismo*. Madrid: Akal, 2001.

COMBÈS, J. *Études néoplatoniciennes*. Grenoble: Millon, 1989.

COOPER, J. M. *Reason and Human Good in Aristotle*. Indianapolis: Hackett, 1986.

—. *Reason and Emotion (Essays on Ancient Moral Psychology and Ethical Theory)*. Princeton (NJ): Princeton University Press, 1998.

FARRINGTON, B. *La rebelión de Epicuro*. Barcelona: Laia, 1974.

- GARCÍA GUAL, C.** *Epicuro*. 5a ed. Madrid: Alianza, 1993.
- GARCÍA GUAL, C.**; ACOSTA, E. *Ética de Epicuro. La génesis de una moral utilitaria*. Barcelona: Barral, 1974 (grec-castellà).
- GARCÍA GUAL, C.**; IMAZ, M. J. *La filosofía helenística: éticas y sistemas*. Madrid: Cincel, 1986.
- GÓMEZ-PIN, V.** *El orden aristotélico*. Barcelona: Ariel, 1984.
- GRANGER, G. G.** *La théorie aristotélicienne de la science*. París: Aubier, 1976.
- GUARIGLIA, O.** *La Ética en Aristóteles o la Moral de la Virtud*. Buenos Aires: Eudeba, 1997.
- HELLER, A.** *Aristóteles y el mundo antiguo*. Barcelona: Península, 1983.
- LE BLOND, J. M.** *Logique et méthode chez Aristote*. 3a ed. París: Vrin, 1973.
- LLOYD, A. C.** *The Anatomy of Neoplatonism*. Oxford: Clarendon, 1990.
- LONG, A. A.** *La filosofía helenística*. Madrid: Alianza, 1984.
- LUKASIEWICZ, J.** *La silogística de Aristóteles desde el punto de vista de la lógica formal moderna*. Madrid: Tecnos, 1977.
- MANSION, A.** *Introduction à la physique aristotélicienne*. Lovaina: I.S.Ph., 1987(reimpr.).
- MATES, B.** *Lógica de los estoicos*. Madrid: Tecnos, 1985.
- MOSTERÍN, J.** *Aristóteles*. Madrid: Alianza, 1984. (Historia de la filosofía 4).
- NUSSBAUM, M.C.** *La terapia del deseo*, Barcelona: Paidós, 2003.
- PREVOSTI, A.**, *La Física d'Aristòtil*. Barcelona: PPU, 1984.
- PUENTE OJEA, G.** *Ideología e historia. El fenómeno estoico en la sociedad antigua*. Madrid: Siglo XXI, 1974.
- QUERALTÓ, R. J.** *Naturaleza y finalidad en Aristóteles*. Sevilla: Ed. de la Universidad, 1983.
- REALE, G.** *Introducción a Aristóteles*. Barcelona: Herder, 1999.
- RIST, J. M.** *La filosofía estoica*. Barcelona: Crítica, 1995.
- RORTY, A. O.** (comp.). *Essays on Aristotle's Ethics*. Berkeley: University of California Press, 1980.
- USCATESCU, J.** *La teoría aristotélica de los templos*. Madrid: Sociedad Iberoamericana de Filosofía, 1998.
- VEGA REÑÓN, L.** *La trama de la demostración*. Madrid: Alianza Universidad, 1990.
- ZINTZEN, C.** (comp.). *Die Philosophie des Neuplatonismus*. Darmstadt: WBG, 1977.

Lectures obligatòries

ARISTÒTIL: *Categories, Sobre la interpretació, Metafísica (llibres I, IV, VII i XII), Física (llibres IV, VI i VIII), De l'ànima (llibre III), Ètica nicomàquia (llibres I, III, VI i X), Política (llibre III)*. EPICUR: *Lletres a Heròdot, Pitocles i Meneceu, Màximes capitals*.

SÈNECA: *Epístoles morals a Lucili (23-58)*. PLOTÍ: *Enèada cinquena*. PORFIRI: *Isagogé*.

Sistema d'avaluació

Examen final (prova objectiva i comentari de fragments de les lectures obligatòries).

Altres qüestions d'interès especial per a l'estudiant